

Сандра Гуланд – „Кралицата в сянка”

Обонянието ми подсказваше, че иде зима. Независимо от това, поехме на север по проправената от кравите пътека през голото поле, за да сме колкото се може по-далеч от развилнялата се войска.

Напред. Прехвърлих малкия Гастон върху десния си хълбок и забих поглед в далечния хоризонт... Напред към Поатие, където, забавлявайки тълпата, току-виж, сме успели да припечелим колкото за едно ядене. Според плъзналата напоследък мъква там бил и кралят с кралския двор и се готвел за поредната битка.

Предидният ден ни беше дал възможност да видим последствията от подобно събитие: гниеши на слънце трупове, плъзнали като мухи мародери, които грабеха каквото им попадне. Намерихме и лъскава медна тока, кинжал с инкрустирана дръжка, перо от шапка, три кокалени копчета – все съкровища, които можеха да се разменят срещу храна.

– Ние сме актьори, а не лешояди – възпря ме строго баща ми. – Има неща, които просто не правим. И никога не бива да правим.

И досега ме боли от укора му.

Завих Гастон през глава с плетеното одеялце да не му е студено. А той измуча сънено в знак на протест и продължи да си смуче палеца. Не че баща ми не беше прав: ние сме актьори и се гордеем с призванието си; и колкото и да сме гладни, до просия няма да стигнем.

Зад мен Браво теглеше каручката ни с костюмите и декорите, с чайника и безценната жар. Това магаре никога не спираше, но и хода си не ускоряваше, ако ще и диви кучета да го гонят.

Родителите ми бяха изостанали далеч назад, но се държаха за ръце и пееха любимата си песен „Красавецът Робер“.

Стомахът ми се беше свил от болка, но не от глад. Нима пак ми беше дошло времето? Бях почнала да кървя преди няколко месеца, за безкрайна радост на майка ми и баща ми. „Сега трябва да поемеш официален обет!“, заявиха ми театрално и двамата. Така правели и някогашните рицари.

Но аз съм момиче, упорствах. Церемониалната клетва да спазваш рицарския кодекс се полага от момчетата, когато стават мъже.

Обаче моите родители – на тях им дай да играят – настояваха, че ритуалът е съвсем подходящ и за отбелязване на момента, в който тяхната дъщеря се превръща в жена. Така че двамата с татко изиграхме церемонията пред публиката ни (мама, взела Гастон в обятията си) – първо безмълвната молитва, последвана от проповедта. Всичко беше наужким, но пък и ние затова сме артисти – да се вживяваме в ужкимското. Наметнала се бях с червен благороднически плащ върху бяла туника – символ на непорочността. Опънатите по тялото ми панталони и обувките ми пък бяха черни, да символизират смъртта.

– Закълни се, че няма да имаш вземане-даване с изменници и няма да даваш злоумишлени съвети! – рецитираше баща ми кодекса с мощния си актьорски глас. – Закълни се, че ще спазваш всички пости.

– Заклевам се – отвърнах.

Редовно оставахме гладни. Бях свикнала с недоимъка. Та ние друго, освен да постим, май не знаехме.

– Закълни се, че няма никога да измениш на оказаното ти доверие.

– Заклевам се.

И не преставах да си мисля за тъй доверчивия и сладък мой брат Гастон.

– Закълни се, че ще постъпваш винаги справедливо, колкото и да ти коства. – Това, последното, баща ми го произнесе с благ тон.

– Заклевам се – отговорих с ръка на сърцето.

Той ме тупна по рамото с дървения меч от реквизита ни, даде ми рицарското име Клодет и ме приобщи към дадената от мен клетва. Бреме, но и благодат.

С НАВЛИЗАНЕТО НИ В ДОЛИНАТА облаците се разпръснаха. Слънцето огря поляна с разцъфтели по нея посребрени от сланата невенчета. С отмалели ръце положих Гастон на земята. Беше дребен за петте си години, но да го носиш не беше никак лесно. Той с кикот се изправи и залитна, но успях да го хвана, преди да падне.

– Полека, чукундурчето ми – наврях нос във вратлето му и завдишвах сладкия му аромат, напомнящ ми, не знам защо, на пресен хляб (от което стомахът ми закъркори). Мама и татко поеха на две страни да търсят изсъхнали боровинки и щурци, които с огромен апетит поглъщахме, след като им откъснем главите, краката и крилето. Гледах Гастон да е плътно до мен. Научил се беше най-после да задържа водата и изпразненията си, но иначе си беше още бебе. Притеснявах се, че още е нестабилен, целият е в синини, а и не е проговорил като хората, та децата му се подиграваха и го наричаха идиот, глупак и загубеняк.

А Гастон изобщо не е глупав. Досега нито веднъж не съм го била на „мелница“! А при всичките ни митарства винаги знае в коя посока следва да поемем (дори когато сме се изгубили) и макар да не може още да говори, веднага ни излавя, ако сбъркаме някоя реплика по време на представление. Изобщо си беше загадка, която не можех да разгадая. Според мама някаква вещица го била орисала. А пък баща ми все разправяше, че глистите, от които вечно страдахме, са стигнали до главата му. Аз обаче бях на друго мнение. Все си мислех, че аз съм му направила нещо, без да искам, че в даден момент съм се разсеяла, вместо да го пазя.

ПРЕСЯКОХМЕ НЯКАКВА РЕКА по паянтов дървен мост, а с помощта на стиска пашърнак подмавихме и Браво да ни последва. На плиткото от отсрещната страна се напихме с вода и си напписахме лицата. Мама хвана няколко рибки и ги изгълтахме живи. Тя съдъка едната за Гастон, че да му е мека, и го прилъга да я изяде.

Почвата там беше само креда и варовик – милостива и податлива.

– Тука ще да има и пещери – каза тате и разрови с палец пръстта.

Беше време да търсим къде ще пренощуваме. Някоя пещера щеше да ни поскрие – от вятъра, от вълците, от хората.

Тясна пътека водеше нагоре чак до билото, на чийто връх стърчеше огромен кръст. Повърхността му блестеше на избледняващата светлина.

– Дар от „Компанията“, несъмнено – намръщи се баща ми. „Компанията на Светото тайнство“.

Или „Братството на дявола“, както се осмели той да го нарече веднъж. Денем тайното общество се занимаваше с добри дела, но нощем нападаше евреи, роми и актьори – все демони според вижданията му и врагове на „едната права вяра“. Сред членовете му имаше дори свещеници, които призоваваха в празничните дни актьорите да бъдат замеряни с камъни.

Но ние си бяхме богопочитащи християни, та не разбирам защо Църквата толкова ни мразеше. Защо не ни позволяваше да се причестяваме и да ни погребват в осветени гробища? Защо ни отлъчваха и ни отказваха достъп до рая?

Грабнах Гастон и тръгнах нагоре по планината. Той замуча – продължителна висока нота – и заби в мен кръглите си като луна немигащи очи. Гласецът му беше жален и

тънък и буквално ме омагьосваше. И аз захъмках с него, а звуците затрептяха в главата и гърдата ми и се сляха с неговите. Сладурчето ми! Моего лично съкровище!

СЛЪНЦЕТО СЕ КАНЕШЕ ДА ЗАЛЯЗВА, когато най-последно открихме вход на пещера. Останките от вълчи труп, изгорелите дънери и подострената пръчка сочеха, че и други хора са били тук преди нас. Надвесената отгоре скала щеше да ни пази от лошото време.

Целият склон беше покрит с попарени от сланата пълзящи растения, повет и примула. На отсрещната страна на долината, кацнал на каменист хълм, се виждаше град Поатие. Островърхи черковни кули пронизваха стелещия се над града облак дим.

– Идеално – оцени баща ми гледката.

На ръба на този стръмен баир нищо нямаше да ни изненада.

Подът на пещерата се оказа широк и сух, а стените й гладки. С тръстикова свещ в ръка успях да разгледам нарисваните по камъка груби животински изображения.

Гастон взе да си играе с ехото в пещерата, а аз примъкнах вътре коша с постелите.

– Ела да ми помогнеш, чукундурче мое – пропях, тъй като той схващаше най-добре напевните думи. Той притича, залитайки.

– Doucement, mon petit!

Мама постави в ниша до входа малката ни дървена статуйка на Богородица и я обгради с разни символи: китка сухи карамфили, кукла от царевична шума, очукана чаена чаша и ръждясал ключ.

– „Как сладко е удоволствието след мъката“ – изцитира тя с плътния си мелодичен глас великия драматург Корней.

Познатите ни думи отекнаха над долината. Може и да страдахме от недоимък, но поне разчитяхме на утеха от поезията.